

Beslut

**efter kvalitetsgranskning av elevers tillgång till
läroböcker och andra läromedel i de obligatoriska
skolformerna vid Ranagårdsskolan F-9 i Halmstads
kommun.**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Ranagårdsskolan F-9 avseende verksamhetens kvalitet gällande elevers tillgång till läroböcker och andra läromedel i de obligatoriska skolformerna.

Granskningens syfte är att granska kvaliteten i de utvalda skolornas arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen (se Bilaga 3). Skolinspektionen bedömer verksamhetens kvalitet i tre nivåer, hög kvalitet, hög kvalitet i flera delar eller låg kvalitet. Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen.

Beslut

Skolans arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål

Skolinspektionen bedömer att Ranagårdsskolan F-9 i Halmstads kommun i flera delar uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom området.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande områden:

- Använd läroböcker och andra läromedel för att skapa sammanhang i undervisningen och progression i elevernas lärande.
- Skapa förutsättningar för ett medvetet och gemensamt arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel.
- Utvärdera tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel samt vidta vid behov åtgärder för att utveckla skolans arbete.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast **den 6 maj 2026** redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall användas. Redogörelsen skickas via e-post, till kvalitetsgranskningarsthlm@skolinspektionen.se eller med post till Skolinspektionen Postadress: Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer (dnr 2025:5039) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Skolans arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål

Bedömningsområden
Lärarnas arbete med att organisera och genomföra undervisningen så att eleverna får använda läroböcker och andra läromedel. • Sammanhang, progression och ämnesintresse • Instruktioner och användning av läroböcker och andra läromedel i undervisningen • Användning av läroböcker och andra läromedel anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov • Möjlighet att använda läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid
Rektorns ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel. • Rektorns styrning och ledning av arbetet gällande elevernas tillgång till läroböcker och andra läromedel • Rektorns ansvar för lärarnas delaktighet i valet av läroböcker och andra läromedel • Rektorns arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande läroböcker och andra läromedel • Utvärdering och utvecklingsarbete gällande läroböcker och andra läromedel

Skolinspektionen bedömer att Ranagårdsskolan F-9 i Halmstads kommun i flera delar uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom området.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, observationer av delar av lärmiljön med fokus på tillgången till läroböcker och andra läromedel samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Sammanhang, progression och ämnesintresse

Granskningen visar att lärare på skolenheten i varierande utsträckning använder läroböcker och andra läromedel för att skapa sammanhang, överblick och progression i de ämnen och moment som eleverna läser.

I intervjuer med lärare framkommer att flera lärare använder relevanta läroböcker för att planera och strukturera undervisningen. Lärarna beskriver att de använder läroboken som en grund för undervisningen även om de ibland kompletterar läroboken med digitala läromedel och ytterligare övningar från andra läroböcker som lärarna har tillgång till för stöd och fördjupning. Samtidigt framkommer att vissa lärare på högstadiet väljer att bedriva undervisning utan läroböcker eller att endast dela ut läroböcker vid enstaka tillfällen.

Av intervju med lärare i förskoleklass och lågstadiet framgår att lärarna är nöjda med de läroböcker de använder för undervisningen. Vidare framgår att läroböckerna har digitala komponenter riktade mot lärare och elever. Lärarna berättar att lärarhandledningarna stödjer lärarnas arbete med såväl övningar som anvisningar avseende till exempel när och var läraren kan stanna upp i läsningen och reflektera. Lärarna beskriver även hur de genom att följa och arbeta utifrån läroböckerna får en struktur för undervisningen som erbjuder såväl variation i uppgifter som repetition och kunskapsutveckling.

Av intervjuer med lärare i mellan- och högstadiet framgår att lärarna på mellanstadiet har valt läroböcker i samma förlagsserie som högstadiet i matematik och de samhällsorienterande ämnena för att skapa en igenkännbarhet och en röd tråd för eleverna. Det framgår av intervjuer med lärare och elever i högstadiet att lärare använder läroböcker och andra läromedel för att skapa sammanhang och överblick över det eleverna ska lära sig. Eleverna uppger till exempel att i moderna språk går läraren i början av terminen igenom vad eleverna ska kunna i läroboken. Även i matematik går läraren igenom de olika områden som eleverna kommer arbeta med i läroboken samt var i läroboken eleverna kan hitta sammanfattningar och testa sina kunskaper. Lärare går även igenom nya arbetsområden och vad eleverna ska kunna utifrån olika betygskriterier. Lärare berättar att de kompletterar undervisningen med andra läroböcker och följer lärarhandledningen som stöd i planeringen. Lärarintervjuerna visar att alla intervjuade lärare berättar att de haft mycket goda möjligheter att köpa in de läroböcker och andra läromedel som de behöver för sin undervisning.

I intervju med lärarna på högstadiet framkommer att vissa lärare bedriver undervisning utan läroböcker alternativt delar ut läroboken till eleverna vid enstaka tillfällen. Lärarna i svenska och engelska använder till exempel

mycket skönlitteratur i undervisningen. Läraren i svenska berättar att hen använder flera olika läroböcker för den egna planeringen men att hen endast delar ut läroboken till eleverna vid vissa tillfällen till exempel då de arbetar med grammatik. Även läraren i teknik berättar att hen endast delar ut läroboken vid enstaka tillfällen och att de i övrigt mest arbetar praktiskt på lektionerna. Läraren i engelska berättar att hen visserligen har en lärobok men att hen delar ut texter och övningar till eleverna från ett läromedel som erbjuder kopieringsunderlag.

I intervju med lärarna framkommer att läroboken och andra läromedel används för att väcka elevers intresse och skapa en progression i elevernas lärande. Lärarna berättar om hur de använder läroboken som bas i sin planering och utifrån den kompletterar med andra läromedel utifrån elevernas behov men också för att möta elevernas intresse och skapa möjlighet till ytterligare progression. Lärare i förskoleklass och lågstadiet beskriver till exempel hur de genom kopieringsunderlag från ett annat läromedel kan låta eleverna fördjupa sig i dinosaurier på en nivå som den ordinarie läroboken inte kunnat tillgodose.

Av intervjuer med lärare framgår att de inte har uppmärksammat att det skulle finnas någon skillnad på flickors och pojkars användning av läromedel. Samtidigt framhålls att pojkar generellt verkar ha en större dragning till digitala verktyg. Lärare menar att detta kan bero på att pojkar oftare är rastlösa, vilket gör att det digitala formatet tilltalar dem mer. Lärare berättar även hur eleverna gynnas av lärobokens blandning av texttyper då flickorna tilltalas av berättande texter medan pojkarna föredrar faktatexter.

Av intervjuer med lärarna och rektorn framkommer att skolans fokusområden är språk och läsutveckling men att diskussion om valet av läroböcker utifrån kännedom om elevernas läsförståelse varit en utmaning. Skolan etablerades 2024/2025 och val av läroböcker behövde ske utan att elever eller lärare börjat på skolan.

Instruktioner och användning av läroböcker och andra läromedel i undervisningen

Granskningen visar att lärarna ger eleverna ändamålsenliga instruktioner om hur de ska använda och navigera i läroboken och andra läromedel.

Av lärar- och elevintervjuer framgår att lärare undervisar eleverna i hur de kan använda och hitta i läroboken och andra läromedel. Lärare berättar i intervjuerna hur de går igenom läroböckernas uppbyggnad med eleverna. Exempelvis berättar lärarna från förskoleklass och lågstadiet om hur de låter eleverna bekanta sig med läroböckernas struktur genom att gå igenom innehållsförteckningen och lära känna karaktärerna i läroboken men också

att lärarna går igenom hur lärplattan fungerar. Elever på högstadiet berättar i intervju om hur lärarna går igenom läroböckernas uppbyggnad och innehållsförteckningarna, vad kapitlen handlar om, var de kan hitta sammanfattningar och hur de kan testa sina kunskaper själva.

Av lärar- och elevintervjuer framgår att lärarna använder lärobokens struktur som utgångspunkt för undervisningen. En lärare på högstadiet berättar om hur läraren brukar gå igenom hela kapitel med sina elever inför prov utifrån rubrikerna. Eleverna förväntas då reflektera över om de vet vad styckena handlar om eller om de behöver repetera stycket. Elever på högstadiet beskriver i intervjun att lärarna ger instruktioner om hur de ska läsa och använda läroboken på lektionerna. Elever berättar att lärarna går igenom texten gemensamt med eleverna och att läraren eller eleverna läser högt. De berättar att läraren stannar efter varje stycke för att säkerställa att eleverna förstår begrepp och innehåll som till exempel hur en atom fungerar. Slutligen sammanfattar läraren texten och eleverna gör egna anteckningar innan eleverna arbetar vidare med frågor till texten.

Användning av läroböcker och andra läromedel anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov

Granskningen visar att lärarna använder läroböcker och andra läromedel som är anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov.

Lärare i alla stadier använder läroböcker, digitala läromedel eller andra lärverktyg för att möta elevernas behov av stöd och stimulans. I förskoleklass och lågstadiet används gemensamma basuppgifter och kopieringsunderlag kompletterar läroboken. I matematik finns uppgifter för både stöd och utmaning, ibland med extra läroböcker för fördjupning. På mellanstadiet varierar läroböckernas nivåer mellan ämnen. I matematik finns både bas- och utmaningsbok, medan samhällsorienterande ämnen kräver lärarens egna anpassningar. Nya läroböcker med enklare texter har beställts, men läraren behöver fortfarande göra individuella justeringar. I svenska används lärarhandledning för planering och färdighetsträning, med repetitiva övningar i läroboken. På högstadiet skiljer sig läroböckernas anpassningsmöjligheter mellan ämnen. Exempelvis har matematikboken fem nivåer med uppgifter för repetition och fördjupning, och digitala läromedel ger ytterligare flexibilitet. I de naturorienterande ämnena anpassas läroboken för enklare nivåer, medan utmaningar finns i andra material. Lärare i de samhällsorienterande ämnena uppger att de saknar enklare versioner av läroboken men har tillgång till fördjupningsuppgifter.

I lärarintervjuerna framkommer att lärarna använder läroböckerna och andra läromedel för att skapa variation både utifrån uppgifter och arbetsformer. Lärare berättar om hur läroböckerna ofta har frågor där eleverna ges möjlighet att arbeta enskilt eller i par för att söka svar i texten.

Lärare berättar även om hur läroböckerna ger eleverna möjlighet att säkra förståelse både genom det egna arbetet och genom de gemensamma genomgångarna. En lärare från lågstadiet berättar till exempel om hur eleverna arbetar varierat under lektionen. Läraren går igenom kapitlets ord och begrepp gemensamt med eleverna. Eleverna sätter därefter in orden i meningar, arbetar parvis med att svara på frågor från läroboken och gör sedan en tankekarta och faktasida. Slutligen byter eleverna sina arbeten med en annan grupp elever och arbetar med källkritik enskilt och parvis.

Möjlighet att använda läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid

Granskningen visar att eleverna har möjlighet att använda läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid för att befästa sina kunskaper.

I intervju med lärare på lågstadiet framkommer det att elever har tillgång till egna läroböcker men att eleverna i första hand tar hem läseböcker. I övrigt arbetar eleverna främst digitalt hemma. Lärare berättar även att det är tydligt för eleverna vad de förväntas arbeta med utifrån att lärarna gått igenom de uppgifter de ska arbeta med hemma. Lärare berättar att de även skickar hem instruktioner de gånger eleverna får nya typer av uppgifter och att de skriver instruktioner i veckobrevet. Av Skolinspektionens observation av den fysiska lärmiljön med fokus på läroböcker och andra läromedel framkommer att skolan genomgående har kopplat de olika ämnena till en och samma signalfärg som framgår både av elevschemat och den mapp där eleverna förvarar lärobok och övrigt material. I intervju med lärare på mellanstadiet framkommer att eleverna får ta med sig sina läroböcker hem och uppmuntras att göra det inför prov. Vissa lärare erbjuder även läxorna digitalt och utskrivna på papper. Lärare berättar att eleverna får skriftliga instruktioner på den digitala plattformen när de ska läsa på inför prov i form av sidhänvisningar, sammanställningar över vad de ska kunna samt vad de kan repetera och fördjupa sig i. Lärare på högstadiet berättar att eleverna kan ta med sig läroböcker hem i de ämnen där de har läroböcker. Lärarna berättar att eleverna får instruktioner i form av länklista, sidhänvisning och vad de ska kunna. Instruktioner får de både på papper och digitalt.

I intervju med elever i årskurs 7–9 framkommer att eleverna har tillgång till varsitt exemplar av läroböcker i alla teoretiska ämnen utom i svenska och engelska där de endast i begränsad utsträckning använder läroboken i undervisningen. Eleverna berättar att de tar hem läroböckerna både för att komma i kapp och när de ska läsa på inför prov. När de ska läsa på inför prov får de instruktioner i form av punktlistor med vad de behöver kunna för olika betyg. De får även instruktioner för vilka sidor de ska läsa.

Rektorns styrning och ledning av arbetet gällande elevernas tillgång till läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn styr och leder arbetet med att säkerställa att eleverna får tillgång till ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel.

Av intervju med rektorn framkommer att rektorn har en positiv inställning till att lärarna köper in de läroböcker och andra läromedel de behöver och rektorn beskriver en skola med god tillgång till läroböcker och andra läromedel. Rektorn berättar att lärarna haft möjlighet att köpa in de läromedel de behöver både utifrån de uppstartsmedel varje ämne tilldelats i samband med att skolan etablerades och utifrån statsbidrag.

Rektorn berättar att lärarna, under våren 2024, kom överens om vilka läromedel de skulle använda eftersom skolan skulle starta upp läsåret 2024/25. Rektorn berättar att lärarna fick lämna önskemål men att de förväntades använda samma läromedel inom respektive ämne och stadie. Rektorn berättar att det är läroböcker som ska användas i undervisningen och att digitala läromedel ska tillföra ett mervärde och poängterar att lärarna inte ska kopiera läroböcker.

Rektorns ansvar för lärarnas delaktighet i valet av läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn tar ansvar för att göra lärarna delaktiga i valet av vilka läroböcker och andra läromedel som kan användas för att nå utbildningens mål.

Av lärarintervjuerna framgår att flera av de intervjuade lärarna deltagit i processen att lämna önskemål avseende vilka läroböcker och andra läromedel som skulle köpas in i samband med att skolan etablerades. Lärare berättar att de visserligen hade begränsade möjligheter att diskutera val av läroböcker både rent logistiskt och utifrån att lärarna hade begränsad kännedom om elevernas behov och förutsättningar. Mot bakgrund av att lärarna kom från olika skolor och ännu inte var anställda på skolan fanns det begränsade möjligheter att diskutera val av läroböcker. Samtidigt tydliggör intervjuerna med lärarna att rektorn fortsatt påtalat möjligheten för lärarna att beställa läromedel. På mellanstadiet beskriver lärarna att de diskuterat läromedlet i både samhällskunskap och svenska och att de omprövat sina ursprungliga läroböcker. Efter att lärarna diskuterat med rektorn har rektorn även godkänt inköp av nya läroböcker i de samhällsorienterande ämnena och i svenska.

Rektorns arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att skolan saknar ett gemensamt och medvetet arbete gällande användningen av läroböcker och andra läromedel för att skapa likvärdighet inom skolenheten.

Av dokumentationen som begärts in från huvudmannen framgår visserligen att skolan arbetar utifrån en helhetsidé med en gemensam syn på lärande, undervisning och relationer och att de utformar strukturer och arbetssätt för att skapa en röd tråd i utbildningen. Samtidigt uppger rektorn att de behövt prioritera att utveckla andra rutiner än att diskutera läromedel. Rektorn berättar även att lärarna behöver prioritera att lära känna varandra och utveckla sitt arbete inom varje stadie innan de till exempel kan diskutera läroböcker utifrån ett F-9 perspektiv. Vidare framkommer att det finns tid avsatt för lärarna att arbeta och utvecklas tillsammans. Tid som lärarna själva styr och förfogar över utifrån vad de anser att de behöver diskutera i kollegiet. Rektorn berättar även att lärarna signalerat att de inte har tillräckligt med tid att diskutera sina ämnen.

I intervju med lärarna på högstadiet framkommer att lärarnas användning av läroböcker i undervisningen skiljer sig mellan ämnena. Till exempel framkommer att eleverna saknar lärobok för undervisningen i engelska. Anledningen till det beror enligt läraren på att den inköpta boken var ny och att lärarhandledningen inte färdigställts. Ett annat exempel gäller svenskan där läroboken endast delas ut till eleverna vid vissa avsnitt i svenska. Av intervju med rektorn framgår att rektorn inte är medveten om att lärare väljer att inte använda läroböcker i dessa två ämnen.

Av lärarintervjuerna framgår att de diskussioner som sker avseende användandet av läromedel inte sker systematiskt och att diskussionerna sker på lärarnas egna initiativ. Lärarna på mellanstadiet berättar att de kan diskutera med varandra i arbetsrummet och under arbetslagsmöten. Lärare på högstadiet berättar att de saknar avsatt tid för att diskutera läromedel men att de utifrån eget initiativ använt annan samverkanstid.

Utvärdering och utvecklingsarbete gällande läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn inte ser till att lärarna gör någon utvärdering av tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel.

Rektorn uppger i intervjun att det saknas en rutin för utvärdering av tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel. Rektorn har inte heller initierat någon systematisk uppföljning av

eventuella resultat från sådana utvärderingar. Däremot framgår av intervjun med rektorn och med lärarna på mellanstadiet att rektorn diskuterat lärarnas önskemål om mer ändamålsenliga läroböcker och godkänt nya inköp. Av lärarintervjuerna framgår att de ännu inte gjort några systematiska utvärderingar av läroböcker eller andra läromedel, samt att det saknas direktiv att sådana utvärderingar ska göras.

Identifierade utvecklingsområden

Utvecklingsområde 1

- Använd läroböcker och andra läromedel för att skapa sammanhang i undervisningen och progression i elevernas lärande.

Av läroplanen framgår att rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att alla elever erbjuds strukturerad undervisning under lärares ledning samt att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.¹ Av läroplanen framgår vidare att läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål. Eleven ska successivt få fler och större självständiga uppgifter och ett ökat eget ansvar samt få möjligheter till ämnesfördjupning, överblick och sammanhang.²

Motiveringen till utvecklingsområdet är att den begränsade tillgången till läroböcker i vissa ämnen och årskurser gör det svårt för eleverna att få en tydlig överblick och progression i sin kunskapsutveckling. När undervisningen främst bygger på lärarnas eget material, som bildspel och arbetsblad, kan det leda till variation i kvaliteten och mindre systematisk undervisning. Dessutom används läroböcker och andra läromedel i begränsad utsträckning i vissa ämnen, vilket gör att eleverna inte får möjlighet att arbeta med dessa på ett sätt som stimulerar deras intresse och förståelse för ämnet. På lång sikt kan detta påverka både elevernas studiemotivation och resultat.

¹ Lgr 22, avsnitt 2.8, Rektorns ansvar.

² Lgr22, avsnitt 2.2, Kunskaper Riktlinjer.

Genom att använda läromedel och tillhörande lärarhandledningar kan dessa stödja lärandet på olika sätt. Bland annat kan ändamålsenliga läromedel skapa sammanhang och ge en överblick och på så sätt främja lärandet. Lärarna kan med hjälp av lärarhandledningar planera en undervisning som ger eleverna sammanhang och överblick. Eleverna kan genom läromedel få succesivt alltmer utmanande uppgifter och texter vilket gynnar deras kunskapsutveckling.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärarna använder läroböcker och andra läromedel samt att lärare medvetet arbetar med texterna i dessa läromedel för att ge eleverna sammanhang och struktur. Ett sådant arbete kan bidra till elevernas ämnesintresse och vilja att lära sig mer. Det kan också handla om att rektorn ser till att lärare får tillgång till lärarhandledningar som behövs för att ge eleverna en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål. Skolverket har material som kan användas i detta.³

Utvecklingsområde 2

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Skapa förutsättningar för ett medvetet och gemensamt arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel.

Av skollagen framgår att utbildningen ska ta hänsyn till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.⁴ Av förarbeten till skollagen framgår att läromedel kan ha betydelse för skolans kompensatoriska uppdrag och bidra till att stärka elevernas tillgång till en likvärdig utbildning.⁵ Skollagen föreskriver vidare att utbildningen inom varje skolform ska vara likvärdig, oavsett var i landet den anordnas.⁶ Normerna för likvärdigheten anges genom de nationella målen.⁷ Av läroplanen framgår att läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som

³ [Strukturerad undervisning - en modell i sex steg - Skolverket](#) hämtad 2025-11-10

⁴ 1 kap. 4 § skollagen (2010:800)

⁵ Prop. 2023/24:21 s. 30

⁶ 1 kap. 9 § skollagen

⁷ Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag. En likvärdig utbildning.

behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.⁸ Vidare framgår att rektorn, inom givna ramar, har ett särskilt ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.⁹

Motiveringen till utvecklingsområdet är att det i begränsad utsträckning finns ett gemensamt förhållningssätt kring användningen av läromedel i undervisningen. Rektorn har en begränsad roll i att skapa förutsättningar för en medvetenhet i arbetet med likvärdighet inom skolenheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel.

Genom att rektorn skapar förutsättningar för ett gemensamt och medvetet arbete kring användningen av såväl läroböcker som andra läromedel, kan likvärdigheten och undervisningens kvalitet på skolenheten främjas. Vidare kan detta bidra till att eleverna ges reella möjligheter att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling, utifrån sina individuella förutsättningar och behov.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn skapar förutsättningar för ett gemensamt och medvetet arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel.

Utvecklingsområde 3

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Utvärdera tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel samt vidta vid behov åtgärder för att utveckla skolans arbete.

Av läroplanen framgår att rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen, kriterierna för bedömning av kunskaper och betygskriterierna.¹⁰ Av förarbetena framgår att en definition av begreppen lärobok, läromedel och lärverktyg i skollagen kan bidra till möjligheten att systematiskt och kontinuerligt kunna följa upp

⁸ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper

⁹ Lgr22, avsnitt 2.8 Rektors ansvar

¹⁰ Lgr 22 avsnitt 2.8 Rektorns ansvar

tillgång och användning av läromedel utifrån likvärdighet och skolans kompensatoriska uppdrag.¹¹

Motiveringen till utvecklingsområdet är att granskningen visar att det i nuläget inte görs någon uppföljning, utvärdering eller analys av tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel på skolenheten. Rektorn har inte gett lärarna förutsättningar till ett sådant arbete.

Genom att lärare ges möjlighet att utvärdera materialets kvalitet, pedagogiska upplägg och anpassning till elevernas behov, kan analysen av utvärderingens resultat leda till ett medvetet förhållningssätt och väl underbyggda beslut gällande eventuella utvecklingsåtgärder.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärarna ges förutsättningar att följa upp, utvärdera och analysera resultaten samt vid behov vidta åtgärder avseende tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel på skolenheten. Sådana förutsättningar kan vara schemalagda möten för läromedelsdiskussioner, etablering av arbetsgrupper eller stöd i form av riktlinjer och resurser för att effektivisera processen. Skolverket har material som kan användas i detta.¹²

På Skolinspektionens vägnar

Beslutet har fattats av Anna-Carin Kostic, utredare.

Föredragande i ärendet har varit utredare Henrik Fredriksson. I den slutgiltiga handläggningen av ärendet har även utredarna Sevi Karoussi och Ewa Mölleryd deltagit.

¹¹ prop. 2023/24:21 s. 27

¹² [Systematiskt kvalitetsarbete - Skolverket](#) hämtad 2025-11-10

Bilaga 1: Författningsstöd

Den 1 juli 2024 trädde ändringar i skollagen i kraft som syftar till att stärka elevers tillgång till ändamålsenliga läromedel.¹³ Ändringarna gäller för flera skolformer. För grundskolan är lydelsen följande¹⁴:

Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

I skollagens första kapitel har införts definitioner av begreppen läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg.

I skollagen avses med

- lärobok: tryckt läromedel, med eller utan digitala komponenter,
- läromedel: helt eller delvis tryckt eller digitalt verk som är avsett att användas i undervisningen, som överensstämmer med relevanta delar av tillämplig kurs-, ämnes- eller ämnesområdesplan och läroplanen, och som är utgivet av någon som bedriver utgivningsverksamhet av professionell art,
- lärverktyg: läroböcker, andra läromedel och andra tryckta eller digitala verk samt utrustning och material som används i undervisningen.¹⁵

I samband med lagändringarna har regeringen även beslutat om nya formuleringar i flera läroplaner.¹⁶ I läroplanen för grundskolan har ändringarna följande lydelse.

Läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.¹⁷

Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att

¹³ Lag (2023:951) om ändring i skollagen (2010:800).

¹⁴ 10 kap. 10 § andra stycket skollagen.

¹⁵ 1 kap. 3 § elfte–trettonde strecksatserna skollagen.

¹⁶ Förordning (SKOLFS 2024:590) om ändring i förordningen (2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet.

¹⁷ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper.

- alla elever erbjuds strukturerad undervisning under lärares ledning,
- alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål,
- alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda skolbibliotek,
- alla lärare får tillgång till de lärarhandledningar som behövs för att ge eleverna en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.¹⁸

¹⁸ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar.

Bilaga 2: Granskningens genomförande

Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte Ranagårdsskolan F-9 den 15 oktober 2025. Besöket genomfördes av utredarna Sevi Karoussi och Henrik Fredriksson.

Skolenheten är en kommunal skola verksam i Halmstads kommun med förskoleklass och grundskola, årskurserna 1–9. På skolenheten går 550 elever.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- En observation av delar av lärmiljön med fokus på tillgången till läroböcker och andra läromedel.
- En gruppintervju med elever.
- Tre gruppintervjuer med lärare.
- En intervju med rektorn.
- Dokument som begärts in från huvudmannen.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för att ges en möjlighet att yttra sig över den.

De samlade iakttagelserna från de skolenheter som har ingått i granskningen kommer att presenteras i en övergripande rapport. Rapporten är planerad att publiceras under 2026.

Bilaga 3: Granskningens utgångspunkter

Granskningens syfte

Syftet är att granska kvaliteten i skolors arbete för att ge eleverna tillgång till och användning av läroböcker och andra läromedel i förhållande till Skolinspektionens kvalitetskriterier.

Frågeställning

I vilken utsträckning får eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål?

Kvalitetskriterier

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen inom det granskade området, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Inom granskat område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar men utvecklingsområden finns eller i låg utsträckning.

Lärarnas arbete med att organisera och genomföra undervisningen så att eleverna får använda läroböcker och andra läromedel.	Rektorns ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel.
Lärarna ser till att eleverna, såväl flickor som pojkar, får använda läroböcker och andra läromedel på ett sätt som bidrar till att skapa sammanhang och överblick över ämnesområden. Vilket ger progression i lärandet samt stärker elevernas ämnesintresse och vilja att lära sig mer. Lärarna ser till att eleverna får ändamålsenliga instruktioner i hur läroböcker och andra läromedel ska användas i undervisningen. Lärarna ser till att elever använder läroböcker och andra läromedel som är anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov. Lärarna ser till att eleverna får använda läroböcker och läromedel utanför lektionstid och uppmuntras använda dem utanför lektionstid för att befästa sina kunskaper.	Rektorn styr och leder arbetet så att eleverna får tillgång till ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel. Rektorn tar ansvar för att lärarna är delaktiga i valet av läroböcker och andra läromedel. Rektorn skapar förutsättningar för ett gemensamt och medvetet arbete kring användning av läroböcker och andra läromedel för likvärdighet inom skolenheten, så att hänsyn tas till elevernas olika förutsättningar och behov. Rektorn ser till att lärarna utvärderar hur läroböcker och läromedel fungerar i undervisningen i förhållande till elevers utveckling mot målen. Rektorn använder resultaten i skolans utvecklingsarbete.